

Reactie van het college op het advies Beleidsregels Wmo 2023 en Beleidsregels Jeugdhulp 2023

Vastgesteld in de collegevergadering van 9 mei 2023

Samenvatting

De nieuwe beleidsregels zijn helder en in samenhang geschreven. De ASD adviseert een aantal aanpassingen in de tekst op het gebied van vertrouwen, toepassen van een realistische afweging door de ambtenaar, en het dejuridiseren van de second opinion. Daarnaast adviseert de ASD een aantal onduidelijkheden in de tekst te verhelderen.

Zie onderstaand in blauw de reactie van het college van burgemeester en wethouders.

Vertrouwen

De beleidsregels zijn een compromis tussen enerzijds duidelijkheid en hulp geven aan de inwoner en anderzijds misbruik door dezelfde inwoner en de hulpaanbieders voorkomen. De ASD adviseert dat de nadruk in de tekst op de eerste wordt gelegd, met voldoende korte opmerkingen om het tweede te voorkomen/beperken. Er kan duidelijk worden gemaakt dat het een vangnet-voorziening is zonder de regels vanuit wantrouwen te schrijven. Het komt het duidelijkste aan de orde bij de *pgb* (blz 8 punt 3.1 Wmo en blz 7 punt 6.1 Jeugdhulp). De tekst in de beide beleidsregels over het pgb ademen een bepaald wantrouwen.

De ASD adviseert deze passage tekstueel te herzien met als uitgangspunt de keuze aan de inwoner om te kiezen voor een pgb. In gesprekken met de aanvrager kan het college wijzen op de extra belasting die hierbij hoort. De cliëntondersteuner kan ook hulp bieden aan de aanvrager.

In de uitvoeringsregels zal iets meer moeten worden uitgeweid wat als 'voldoende' uitleg wordt beschouwd waarom een pgb bij de situatie past en zorg in natura niet, desnoods met voorbeelden. Dat biedt de uitvoerende ambtenaren houvast en kan willekeur voorkomen.

Advies: Pas de beleidsregels aan zodat het vertrouwen in de inwoner voorop staat.

Reactie college:

Het uitgangspunt is altijd het recht op een pgb en vertrouwen in de inwoner. Inwoners worden vooraf geïnformeerd over de rechten en de plichten. Hoewel de beleidsregels openbaar zijn, worden deze niet actief gecommuniceerd naar inwoners. Wantrouwen is niet ons uitgangspunt. Wij leggen in de verordening en de beleidsregels vast hoe te handelen wanneer er onverhoopt misbruik van een pgb wordt gemaakt. Dit is in lijn met de VNG modelbeleidsregels en wordt in den lande als zodanig toegepast.

Ondanks bovenstaande nemen wij uw advies over en passen de tekst in beide beleidsregels aan om extra te benadrukken dat wij uitgaan van vertrouwen.

Passende woning

In de huidige woningmarkt zijn er nauwelijks passende en betaalbare woningen te vinden, voor welke doelgroep dan ook. Hierdoor moeten bijvoorbeeld ouderen langer in hun vaak te grote huis blijven wonen. Ook bij aanpassing van de woning is er een verhuisprimaat. De ASD adviseert de gemeente om niet een fictieve werkelijkheid te creëren en te blijven hanteren, maar in de beleidsregels op te nemen dat er soepel wordt omgegaan met de regel 'De omvang van de ruimte kan vanuit de visie van de gemeente niet leiden tot een hogere indicatie, omdat de cliënt een eigen verantwoordelijkheid draagt om in een geschikt huis te wonen (p18-19 Wmo)' op het moment dat

het niet realistisch is om de cliënt dit tegen te werpen. Hiermee voorkom je dat mensen langdurig in onwaardige situaties terecht komen omdat zij niet in de juiste woning wonen.

Advies: Biedt ruimte voor de ambtenaar om af te wijken wanneer het niet realistisch is om dit tegen te werpen aan cliënt.

Reactie college:

In uw advies verwijst u naar het normenkader Huishoudelijke Verzorging. Het normenkader Huishoudelijke Verzorging is het meest geactualiseerde normenkader en wordt door de meeste Nederlandse gemeenten gebruikt voor het indiceren van Huishoudelijke Verzorging. Het kader voldoet aan de eisen die de Centrale Raad in 2016 heeft gesteld aan de onderbouwing van normtijden voor hulp bij het huishouden. Wij achten het normenkader zodoende realistisch. Het college bekijkt aan de hand van het normenkader met de cliënt, wat de cliënt met hulp van het netwerk, zelf kan en wat vanuit de Wmo aangevuld moet worden. Wanneer cliënten als gevolg van hun (medische) beperkingen onvoldoende ondersteund worden in de basisvoorziening schoon huis, kunnen aanvullende maatwerkmodules ingezet worden. Dit zijn bijvoorbeeld een hoger niveau van hygiëne of schoonhouden, het klaarzetten van maaltijden en het beschikken van schone kleding. Het college kan daarnaast extra tijd indiceren. Het normenkader biedt dus voldoende zekerheid om onwaardige situaties te voorkomen.

Overbelasting ouders

Voor ouders met een kind dat zorg nodig heeft, wordt weinig rekening gehouden met de continue hoge belasting die zij dragen (p25 Jeugdhulp). De beleidsregels zijn nogal strikt. Nu lijkt een beroep op de hardheidsclausule de enige uitweg om ondersteuning te krijgen in geval van kortdurende zorg. Het opvangen van kortdurende zorg gedurende 3 maanden is nogal pittig, zeker in geval er sprake is van een zorgkind. Bij (dreigende) overbelasting ouders is niets mogelijk. Deze ouders balanceren continue op de grens van hun kunnen, er is weinig tot geen reserve. Bij een tijdelijke verzwaring van hun lasten, werk of privé of zorg gerelateerd, kan er direct een overbelasting ontstaan, die niet meer weg kan gaan omdat er geen rustmoment is voor deze mensen. Het is onverstandig om de beste zorg voor de cliënt, namelijk die van de ouders, in gevaar te brengen door geen preventieve hulp te verlenen.

Advies: Schep, wanneer nodig, enige ruimte in de beleidsregels om ouders van een zorgkind te ondersteunen in geval van kortdurende zorg.

Reactie college:

De beleidsregels beogen een objectieve richtlijn te zijn om te bepalen wat gebruikelijke zorg van ouders voor kinderen is. Hierbij is altijd maatwerk mogelijk. Wij zijn ons bewust van de gevolgen die kinderen kunnen ondervinden van overbelasting van hun ouders. Hiervoor zetten wij waar nodig lichte jeugdhulp of preventieve hulp in. Denk bijvoorbeeld aan kinderopvang op sociaal medische indicatie of aan verblijf van kinderen op een zaterdag op een zorgboerderij. Deze maatregelen zijn bedoeld om de ouders te ontlasten.

Second opinion

In artikel 1 van de Verordening Jeugd staat dat als iemand twijfelt aan het besluit van de gemeente een second opinion kan plaatsvinden door een onafhankelijke deskundige. Dit is in de beleidsregels Jeugdhulp uitgewerkt als een optie in de bezwaarprocedure.

Advies: De ASD adviseert om de second opinion buiten de juridische procedure van het bezwaar te houden. Het moeten starten van een dergelijk zwaar traject is niet de juiste weg als je gewoon een second opinion wil aanvragen.

Reactie college:

Het college is het met de Adviesraad eens en neemt de aanbeveling van de ASD over.

Onduidelijkheden

In de beleidsregels is een aantal punten onduidelijk. De ASD adviseert deze onduidelijkheden te verhelderen.

Resultaatmeting: Onduidelijk is in de beleidsregels Wmo hoe wordt vastgesteld of gestelde doelen van ondersteuning worden behaald. Worden er eisen gesteld aan aanbieders om dit te doen? Het zou goed zijn in de beleidsregels te omschrijven op welke wijze er zicht komt op de resultaten die aanbieders behalen (bij voorkeur volgens een vast format).

Gemeenten moeten op grond van de Jeugdwet jaarlijks onderzoeken hoe de cliënten de kwaliteit van de jeugdhulp ervaren. De vorm waarin dat wordt gedaan is vrij. Hierover is niets terug te vinden in de beleidsregels.

Advies: Formuleer hoe de jaarlijkse onderzoeken worden gedaan.

Reactie college:

De Wmo 2015 verplicht gemeenten om jaarlijks een clientonderzoek uit te voeren. Dit onderzoek wordt in de gemeente Nuenen c.a. niet uitgevoerd door middel van een representatieve steekproef, maar alle inwoners met een Wmo-indicatie ontvangen een uitnodiging om deel te nemen aan het onderzoek. Hierdoor worden jaarlijks alle inwoners in de gelegenheid gesteld om aan te geven of hulp en/of ondersteuning bijdraagt aan de ondersteuningsvraag. Het college hanteert hiervoor de vragenlijst van de Rijksoverheid. Met diverse aanbieders van Wmo-producten wordt al dan niet in regionaal verband periodiek overleg gevoerd. Klachten zijn tevens voor het college een mogelijke aanleiding om met een aanbieder in gesprek te gaan. Kwaliteitseisen worden daarnaast gehanteerd tijdens de inkoopprocedure.

In de nieuwe contracten met aanbieders van jeugdhulp is opgenomen dat zij verplicht zijn minimaal één keer per twee jaar een representatief en onafhankelijk cliënttevredenheidsonderzoek uit te voeren. Wanneer daar aanleiding toe is worden deze gegevens opgevraagd. Het onderzoek onder cliënten jeugdhulp over de toegang (het CMD) gaan we op dezelfde wijze als het Wmo onderzoek vormgeven. We onderzoeken hoe het invullen van de vragenlijsten sneller en digitaal kan.

Het advies van de ASD om de wijze waarop de jaarlijkse onderzoeken worden gedaan op te nemen in de beleidsregels neemt om bovenstaande redenen het college niet over. Gezien de grote hoeveelheid jeugd en Wmo producten in combinatie met lokale, regionale en landelijke inkoop is dit niet eenduidig vast te leggen in beleidsregels.

Langdurige noodzaak: Langdurig noodzakelijke zorg heeft te maken met de aansluiting op het hulpmiddelendepot dat op basis van de Zorgverzekeringswet (Zvw) beschikbaar is (blz 6, Wmo). Uit dat hulpmiddelendepot kan gedurende drie maanden, éénmaal te verlengen met nog eens drie maanden, een hulpmiddel worden geleend. Na die periode bestaat de mogelijkheid het middel tegen betaling te huren.

De grens wordt eerder bepaald door de vraag: gaat de beperking over of is het blijvend? Als iemand een probleem heeft dat acht of tien maanden zal duren maar daarna over zal zijn, mag ervan worden uitgegaan dat er geen sprake is van langdurige noodzaak. Als iemand tussen de 6 en 8 maanden een hulpmiddel nodig heeft, lijkt er een gat te zitten.

Advies: Omschrijf beter wanneer sprake is van langdurige noodzaak.

Reactie college:

Het college vindt de huidige omschrijving passend, ook omdat dit ruimte biedt om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de behoeften en mogelijkheden van de inwoner.

Wmo en Wlz: Verduidelijking is nodig over de situaties waarin de Wmo onderzoeksplicht vervalt in verband met een vermoeden van aanspraak op Wlz als voorliggende voorziening en hoe wordt omgegaan met de overgang naar de Wlz (Blz. 6. Punt 2.2.1 (Wettelijk) voorliggende voorzieningen). Belangrijk is dat de inwoner nooit tussen wal en schip mag komen.

Advies: Geef geen negatief besluit af op een Wmo aanvraag als de Wlz aanvraag is gedaan, maar nog niet is goedgekeurd.

Reactie college:

Als een inwoner een beroep kan doen op de Wlz dan wordt hier direct naar verwezen. Er is dan geen sprake van een negatief besluit op een Wmo aanvraag omdat er dan geen formeel beroep op de Wmo gedaan wordt. Indien de inwoner al gebruik maakt van Wmo en overgaat naar de Wlz wordt de lopende beschikking niet stopgezet voordat de inwoner een goedkeuring binnen de Wlz heeft gekregen. Zo borgt het college dat inwoners niet verstoten raken van hulp en ondersteuning en wordt maximale rechtszekerheid geboden.

Budgethouder en vertegenwoordiger:

Advies: Gebruik in de beleidsregels (Blz. 9. Punt 3.2.2 Wmo en blz 8 punt 6.3 Jeugdhulp) de wettelijke termen van wettelijk vertegenwoordigers, in oplopende volgorde van zwaarte:

Mentorschap; Onder bewindstelling; Onder Curatelestelling.

Ook is belangrijk helder te zijn in welke taken een gemachtigde of voogd namens de cliënt mag verrichten.

Reactie college:

Het college neemt dit advies over omdat dit verduidelijkt welke zwaartes in vertegenwoordiging er zijn. Op grond van artikel 6.3 beleidsregels jeugdhulp en 3.2.2 Wmo moet het college in de beschikking vastleggen voor welke onderdelen de budgethouder is gemachtigd. Dit kan per situatie verschillen.

Voorzienbaarheid:

Terecht wordt op verschillende plaatsen veel aandacht gegeven aan het begrip voorzienbaarheid. Onduidelijk is of dit begrip overal dezelfde lading heeft en of deze lading de landelijke trend en de jurisprudentie volgt. Dat maakt de keuze minder lokaal, minder subjectief en beter verdedigbaar. Het ASD onderschrijft dat het college niet van een inwoner kan eisen dat hij preventief maatregelen treft of investeringen doet. Ziekte kan je overkomen, maar op gebreken door de ouderdom kun je je wel enigszins voorbereiden.

Advies: Maak in de communicatie naar de inwoners duidelijk dat eigen initiatief (preventieve maatregelen, investeringen) om in te spelen op mogelijke gebreken ten gevolge van ouderdom de eigen verantwoordelijkheid is.

Reactie college:

Het college neemt dit advies over maar verwerkt dit niet in de beleidsregels omdat dit past bij de communicatie in brede zin over het sociaal domein.

Scootmobiel:

Een standaard scootmobiel is voor de inwoners een algemeen gebruikelijke voorziening. De hoge aanschafprijs kan voor sommige inwoners een belemmering zijn om deze zelf aan te kunnen schaffen.

Advies: Het huidige standpunt van de gemeente, een scootmobiel is een algemeen gebruikelijke voorziening, blijft acceptabel, mits minder draagkrachtige inwoners voor een scootmobiel een beroep kunnen doen op de bijzondere bijstand.

Reactie college:

Minder draagkrachtige inwoners kunnen te allen tijde een beroep doen op bijzondere bijstand. Vanuit de bijzondere bijstand wordt vervolgens gewogen of de inwoner in aanmerking komt voor financiële ondersteuning.

Conclusie

Met deze adviezen, adviseert de ASD positief over de Beleidsregels Wmo en Beleidsregels Jeugdhulp Gemeente Nuenen 2023 van december 2022 in de veronderstelling dat de voorgestelde aanpassingen worden overwogen en opgenomen.

Het college dankt de Adviesraad voor het constructief meedenken en het gegeven advies.